

УДК 811.161.2'27:174:331.45

Коропецький О. - ст. гр. ТТ-311

Відокремлений структурний підрозділ «Тернопільський фаховий коледж Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя»

ПРОФЕСІЙНЕ МОВЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ

Науковий керівник: викладач-методист, спеціаліст вищої категорії
Літвінюк О. В.

Koropetskui O.

Separate Structural Subdivision "Ternopil Professional College of Ternopil Ivan Puluj National Technical University"

PROFESSIONAL SPEECH AS A FACTOR OF RESPONSIBILITY AND SAFETY

Supervisor: teacher-methodologist, specialist of the highest category
Litviniuk O. V.

Ключові слова: українська мова, професійна лексика, логістика.

Keywords: logistics, professional vocabulary, Ukrainian language.

Професійне мовлення – це невіддільна (частина/ознака) частина комунікації в будь-якій сфері. Адже це створює певну довіру та швидке комунікування між диспетчером та водієм і між другорядними працівниками. Професійне мовлення зменшує ризики збігу значень слів з нормативною лексикою. Також грамотна та ввічлива мова допомагає людям у команді почуватися спокійно та впевнено. Якщо ви вмієте професійно доводити свою думку та уникати конфліктів, то зможете легко залагодити будь-яку суперечку з клієнтом, не доводячи справу до великого скандалу. Використання спеціальних термінів працює як перевірка “свій-чужий”. Як людина розмовляє, можна одразу відчутти, чи справді вона розуміється у справі. Це допомагає бізнесу не зв'язуватися з труднощами чи шахраями, що робить роботу компанії набагато безпечнішою[3].

Професійне мовлення також гарантує безпеку. Коли в роботі використовують професійну лексику, не вживають слів, які можуть привести до аварійних ситуацій. Наприклад, простою мовою можна казати “місце”, і це б означало начебто конкретне призначення, але в усіх документах та розмовах вживається термін “Пункт розвантаження”, адже це виключає помилку доставлення “не туди”, тому що буде задано конкретні координати. Ще один приклад можна навести начебто з банальними речами. Наприклад, слова “шлях, дорога” мають досить різні значення: шлях – це просто відстань, яку ми можемо пройти або проїхати; дорога – конкретно означає стан, тип, номер або дію, тобто “Заїдете дорогою...”. Проте якщо ви маєте на увазі чітко затверджену лінію руху, з точками та місцями відпочинку, ви маєте сказати “маршрут”. Також неправильно може бути вжито не тільки слово, а й подана інформація в реченні. Водій подає інформацію про несправність транспортного засобу, але йому можуть

відповіді: "Машина ніби нормальна, але щось там трохи стукає в колесах, їдь тихенько". Проте це є неправильно, тому що мають вжитися певні дії: «Транспортний засіб має ознаки несправності ходової частини. Вихід у рейс заборонено до проходження повного технічного огляду та усунення дефектів підвіски». Чому це важливо? Побутове "їдь тихенько" перекладає провину на водія. Професійне рішення зупиняє потенційно небезпечну машину, захищаючи життя водія та інших учасників руху.

Варто зазначити, зокрема, логістика, як інші сфери діяльності має свої стандартизовані терміни, які в повсякденному житті майже не вживаються. Хіба про транспорт тощо, але, незважаючи на це, такий вид професійного спілкування стосується певного аспекту цієї діяльності, наприклад, вантажопідйомність, холості, вантажні, нульові пробіги або коефіцієнт вантажомісткості. Тобто, ці терміни прописані в законодавчих нормах ЄУТР (Європейська угода щодо роботи екіпажів транспортних засобів). Це означає, що ви не зможете використовувати ці поняття в інших, нетотожних сферах, адже це буде дивним плутанням термінів і незрозумілим для інших. Важливим елементом в логістиці є заповнення документів, наприклад, ТТН (товаро-транспортна накладна), е-ТТН (електронна товаро-транспортна накладна), шляховий лист, договір на перевезення, акт передачі товару тощо. Кваліфікований працівник буде дотримуватися чітко поставлених стандартів, проте інформація, яку він має вносити, повинна бути лаконічно, просто і грамотно поданою, тому що це є його відповідальність для запобігання форсмажорів [1,2,3].

Отже, професійне мовлення допомагає всім учасникам процесу "говорити однією мовою", розуміти свої обов'язки та уникати зайвих конфліктів. Саме тому вміння чітко і термінологічно правильно висловлюватись є критично важливою частиною роботи, яка гарантує порядок та безпеку.

Список використаної літератури

1. ЄУТР (Європейська угода щодо роботи екіпажів транспортних засобів) URL: [Закон № 994_016](#) (Дата звернення 14.04.2026).
2. Транспортна логістика та організація перевезень: навчальні матеріали. URL: <https://buklib.net/books/21915/> (Дата звернення 14.04.2026).
3. Шевчук С. В. «Українське ділове мовлення» URL: [Електронна версія \(фрагменти\)](#) (Дата звернення 14.04.2026).